

#PřipravBrno jako aktivní občan

Průvodce 10 jednoduchými
kroky pro Brno bez emisí

priprav.brno.cz

B | R | N | O

Milí občané, v Brně se nám dobře žije a chceme, aby to tak zůstalo i dalších dvacet nebo padesát let.

Proto je teď čas začít se ptát sami sebe: „**Vážně musíme topit pánubohu do oken? Vážně musíme jezdit všude autem?**“ Radši tyhle nepříjemné otázky teď než nepříjemné vedro a smog později.

Do roku 2030 chceme v Brně snížit emise CO₂ nejméně o 40 % a připravit se na klimatickou změnu. Sami to ale nezvládneme, a proto se vám do rukou dostala tato brožura. Je to váš průvodce 10 jednoduchými kroky pro Brno, kterými můžete pomoci splnit náš velký cíl.

Nemusíte si hned pořizovat elektromobil. I malými činy nakonec uděláte velkou změnu a je toho opravdu hodně, co můžete dokázat jen změnou svého chování, která vás nic nestojí. Každý den si vybíráte, jak se zachováte, a platí to i o životním prostředí.

Brno už svými aktivitami ukrojilo 8 % z vytyčeného cíle a dál pomáhá žít ekologičtěji. Staňte se také hrdými nositeli změny a připojte se k výzvě **#PřipravBrno**.

Vaše město vás potřebuje.
PODPIS

1

Zateplit dům a vyměnit stará okna a dveře

Vážně musíme mít doma jako v sauně? Pokud vám doma zbytečně uniká teplo, musíte víc topit a energetické ztráty jsou na světě. Komplexní zateplení vám přitom může ve výsledku **ušetřit 50–80 % nákladů za energie**, nemluvě o ušetřené vlhkosti a plísních. Zateplit je třeba nejen obvodové stěny, ale i podlahy, stropy a střechu, vždy z vnější strany domu.

3 klíčová pravidla pro zateplování

- Najmout si osvědčenou firmu
- Nepodcenit tloušťku izolantu (optimálně 15–20 cm)
- U starších domů nechat udělat energetický audit

Netěsnící okna vyměňte za nová, **nejlépe tepelně izolační okna**. Pokud se teprve chystáte stavět, seznamte se s energeticky úsporným bydlením, pasivním domem nebo dřevostavbou. Záleží i na maličkostech – například okno orientované na sever má asi 5krát větší tepelnou ztrátu než okno na jih.

2

Netopit starými neekologickými zdroji vytápění

Vážně musíme při topení posílat kouřové signály? **Zamyslete se, jaký má váš způsob topení dopad na životní prostředí**, a zda ho není lepší vyměnit za ekologičtější variantu.

Nejvíce emisí vytváří člověk spalováním fosilních paliv, jako je **černé uhlí, hnědé uhlí nebo koks**. Už jen jejich těžba znamená ekologickou zátěž, v Brně však hlavní problém představují vzniklé spaliny. Do ovzduší se s kouřem dostávají oxidy síry, dusíku a uhlíku, těžké kovy a další zdraví škodlivé látky.

Plyn je už o něco ekologičtější. Ve srovnání s tuhými palivy vzniká jeho spalováním o 40–50 % méně CO₂. Značně neekologické (a také drahé) jsou pak **elektrické zdroje vytápění**. U vás doma sice při topení k úniku emisí nedochází, ale ovzduší znečišťují uhelné elektrárny, kde se elektrická energie vyrábí.

Ekologičtější variantou běžných elektrických zdrojů vytápění jsou **tepelná čerpadla**, která z velké části využívají přírodní energii. Životnímu prostředí nejvíc prospějete využíváním obnovitelných zdrojů energie, jako je **biomasa a sluneční energie**.

3

Využívat obnovitelné zdroje energie pro vytápění, ohřev vody a výrobu elektřiny

Vážně musíme topit vším, co je po ruce? Energii můžete ekologicky získávat například z biomasy. **Biomasa** je organický materiál a v některých případech (jako je peleket či briket) také doslova odpad, který je však smysluplně zužitkován. Oproti fosilním palivům neuniká při spalování biomasy téměř žádný CO₂.

Brno má také velmi dobré podmínky pro využívání sluneční energie. Na střechu či zeď domu můžete instalovat **solární kolektory**, které přeměňují sluneční záření na tepelnou energii. Na zimu k nim ale budete potřebovat i další zdroj vytápění. Ze slunce můžete získávat i elektrickou energii, a to **díky fotovoltaickým panelům**.

Jestliže máte krb, zvažte pořízení **krbové vložky s výměníkem**, abyste mohli přebytečné teplo využívat v radiátorech po celém domě. K šetrnějšímu vytápění může pomoci také **podlahové topení**. Příjemné teplo vám díky němu bude už při nižších teplotách. Každý pokoj by měl mít také **vlastní regulaci tepla**, aby se místa vytápěla podle toho, jak se používají.

4

Používat spotřebiče s nejvyšší energetickou třídou a LED osvětlení

Používání energeticky náročných spotřebičů jde ruku v ruce s tepelnými a energetickými ztrátami, které se pak projeví na zvýšení emisí CO₂. Díky nízkoenergetickým spotřebičům přitom budete šetřit nejen životní prostředí, ale také svou vlastní kapsu. **Vyplatí se i větší počáteční investice.**

Vážně chceme místo světla optický klam? **Podívejte se, proč přejít na LED osvětlení.**

	produkce CO ₂ za rok	životnost
klasická žárovka	75 kg	1 000 hodin
LED žárovka	7,5 kg	50 000 hodin

Spotřebiče vybírejte podle jejich energetické třídy označované písmeny A–G. **Nejlépe hospodaří třída A+++.** Kromě toho si vždy rozmyslete, jak velké domácnosti bude spotřebič sloužit, a nepořizujte zbytečně velkou pračku či ledničku, nebo naopak příliš malou sušičku, kterou budete muset plnit několikrát za sebou. Pokud jde o mytí nádobí, myčka je vždy šetrnější než mytí v ruce.

Nový sporák? Nejúspornější je indukční deska, následuje sklokeramická deska a na konec se řadí plynová a elektrická litinová deska.

5

Šetřit vodou v domácnosti

Vážně musíme mít Niagáry v každé koupelně? Většina pitné vody v Brně pochází z podzemního prameniště v Březové nad Svitavou. Vzhledem ke klimatické změně s ní ale není radno plýtvat. Proto nikdy **nenechávejte vodu téct zbytečně**, kontrolujte kapající kohoutky a zaveďte v domácnosti úsporná opatření.

- Vařte vždy jen potřebné množství vody.
- Zkuste vařit na páře, je to i zdravější.
- Nemyjte nádobí pod tekoucí vodou.
- Nádobí do myčky skládejte co nejúsporněji.
- Místo koupání ve vaně se sprchujte.

Klasické vodovodní **baterie vyměňte za pákové**, které jsou mnohem úspornější, a pořídte si WC stop nebo nádržku s dvojitým či trojitým splachováním. Abyste nevědomky nepřicházeli o desítky litrů vody, **zkontrolujte potrubí** a případně vyměňte těsnění.

6

Zachytávat dešťovou vodu a hospodařit s ní

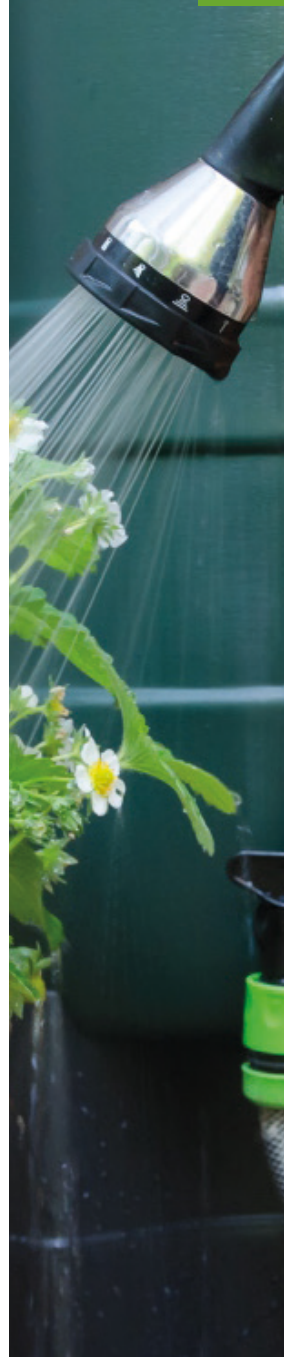
Vážně chceme být za pár let na suchu? Raději ani kapku nazmar! Pokud máte tu možnost, **hospodařte se srážkovou vodou**. Můžete s ní splachovat WC, zalévat zahradu, umývat auto, apod. Postavit sud pod okap ale v obdobích sucha stačit nebude. Dešťovka se zachytává do podzemních nádrží o objemu 3–5 kubíků. Na jejich nákup, instalaci a zapojení můžete získat dotace od státu i města Brna.

DOTAČNÍ PROGRAMY:

Dešťovka | www.dotacedestovka.cz

Nachytej dešťovku! | www.ekodotace.brno.cz

Program Dešťovka Státního fondu životního prostředí ČR vám pokryje až 50 % výdajů. Pokud ho zkombinujete s brněnským Nachytej dešťovku!, na projekty na zadržování a využití dešťové vody na území Brna můžete získat **podporu ve výši až 75 % vašich nákladů**.

7

Vysadit zeleň na rovné nebo mírně skloněné střeše

Vážně se musíme v létě grilovat? Brno patří mezi města, která se v teplém počasí hodně přehřívají. Zejména podkrovní prostory lze přitom efektivně ochlazovat tak, že si instalujete zelenou vegetační střechu. Brno navíc umožňuje čerpat **dotace z programu Zeleň střechám!**

Projekt na zelenou střechu vám vypracuje buď odborná firma, nebo se můžete pustit do samoinstalace. V takovém případě je potřeba navštívit **bezplatný odborný seminář o zelených střechách** a k žádosti o dotaci přidat doklad o účasti. Pro ostatní zájemce je seminář dobrovolný. V každém případě je nutné posoudit statiku domu. Zelená střecha totiž váží až 100 kg/m².

DOTAČNÍ PROGRAM

Zeleň střechám! | www.ekodotace.brno.cz

Na stejné adrese najdete také informace o termínech seminářů „Zelené střechy“.

Jak dále ochlazovat dům?

- Nainstalujte si venkovní stínění, které je účinnější než žaluzie v oknech nebo za nimi.
- Vybudujte zelenou fasádu z popínavých rostlin nebo panelů se substrátem.
- Přeměňte zpevněné plochy (např. parkovací místo, příjezdovou cestu) na travnaté.

8

Využívat hromadnou dopravu a kolo nebo chodit pěšky

Vážně musíme všude jezdit autem? V Brně přitom existuje spousta **jiných způsobů, jak se dopravovat**, a šetřit tak životní prostředí.

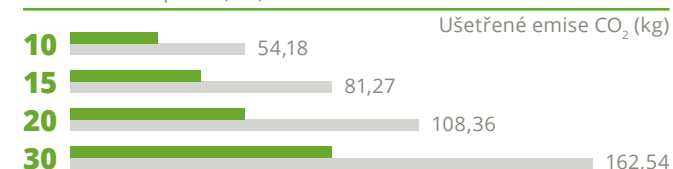
- Jezděte městskou hromadnou dopravou.
- Jezděte na kole nebo koloběžce.
- Využívejte car sharing nebo bike sharing.
- Využívejte sdílené elektroskútry a elektrokoloběžky.
- Svezte se do práce nebo za koníčky s kolegy či přáteli.

Každý květen se můžete zapojit do výzvy **Do práce na kole**. Letos se přihlásilo rekordních 3 113 lidí a na kole i pěšky ušetřili brněnskému ovzduší více než 65 tun CO₂.

www.dopracenakole.cz

Podívejte se, kolik emisí CO₂ ušetří každý Brňan, pokud se rozhodne na jeden měsíc (21 pracovních dní) pro bezmotorovou dopravu do práce a z práce.

Vzdálenost do práce (km)

9

Sázet stromy a pečovat o zeleň

Vážně chceme sázet jen rajčata na balkóně? Čím více zeleně ve městě, tím kvalitnější vzduch. **Rostliny snižují množství CO₂** a zachytávají drobné prachové částice. Pomáhají také regulovat vlhkost, což každý pocítí při procházce parkem v horkém létě. Pro všeobecnou pohodu ve městě se můžete věnovat **vlastní zahradě, skalce nebo alespoň květináčům**.

Nejen v Brně, ale i v rámci celé České republiky můžete podpořit iniciativu **Sázíme budoucnost**, která si dala za cíl vysadit u nás 10 milionů stromů. Na vybraných místech můžete buď přímo sázet, nebo odkudkoliv přispět různými částkami na nákup, výsadbu a ošetření stromů.

www.sazimebudoucnost.cz

Veřejnou zeleň města Brna nepřímou podpoříte i tak, že se zapojíte do projektu **ReUse - druhý život**. Nevyhazujte staré nepotřebné věci, jako jsou knihy, hračky nebo nářadí, ale vraťte se zpátky do oběhu ve sběrných střediscích. Za získané peníze vzniknou v Brně **nové květinové záhony**.

10

Třídít odpad a předcházet jeho vzniku

Vážně musíme házet všechno na jednu hromadu? **Správným tříděním umožníte odpad znovu využít jako surovinu**, nebo při nejmenším zajistíte jejich šetrnou likvidaci. Pořídte si domů tašky nebo nádoby na tříděný odpad a **materiály separujte už při vyhazování**. Pak stačí zamířit ke správnému kontejneru nebo do sběrného střediska.

Co patří do sběrného střediska?

- **Papír** (noviny, knihy, kartón, papírové obaly)
- **Plasty** (plastové obaly, PET láhve, pěnový polystyren, TETRAPAK)
- **Sklo** (čiré, barevné a tabulkové sklo)
- **Objemný odpad** (nábytek, podlahové krytiny, dřevo, apod.)
- **Biologický odpad** (hlína, listí, slupky, větve, apod.)
- **Textil** (oděvy, boty, hračky, bytový textil)
- **Kovy** (železo, hliník, barevné kovy)
- **Rostlinný olej**

www.sako.cz - podrobnosti o třídění a nakládání s odpady

Snažte se také **předcházet vzniku odpadu**. Neplývejte jídlem a nepořizujte spotřebiče, přístroje a další věci, které využijete jednou dvakrát, takové si raději půjčte. Životní prostředí můžete šetřit také **nakupováním bezobalových potravin a stáčené drogerie** ve specializovaných prodejnách na různých místech po Brně.

#PřípravBrno

Jak se město drží hesla #PřípravBrno

Aktivní občany a jejich projekty pro zelenější Brno podpoří tyto dotační programy:

Nachytej dešťovku!
Zeleň střechám!
Vnitroblok!

Nábřeží!
Ekovýuka
e-Šalinkarta

Více o ekodotacích naleznete na www.ekodotace.brno.cz.

Brno nerecykluje pouze odpad z kontejnerů.

Nový život naleznou i zdánlivě nepoužitelné věci, a to díky těmto projektům:

ReUse – za symbolickou cenu vrátí do oběhu nepotřebné knihy, hračky, nářadí, sportovní náčiní, apod.

ReNab – věnuje starý nábytek rodinám, které ho nejvíce potřebují.

RetroUse – mezi lidmi i do muzeí posílá věci vyrobené před rokem 1989.

Jsem zpět! – druhá šance pro staré, ale funkční elektrospotřebiče.

V Brně nepotřebujete vlastní auto, město podporuje alternativní způsoby dopravy:

Sdílené elektrické koloběžky
Yoyoway | www.yoyoway.cz

Sdílené elektrické skútry
BeRider | www.be-rider.com

Sdílená kola
Nextbike | www.nextbikeczech.com

Rekola | www.rekola.cz

Carsharing
Autonapůl | www.autonapul.cz
AJO | www.ajo.cz

Car4Way | www.car4way.cz

vydavatel: LOREM IPSUM, Radnická 365/2, 602 00 Brno | www.loremipsum.cz

dodavatel: MEDIA AGE s.r.o., třída Kpt. Jaroše 1927/8, 602 00 Brno | www.mediaage.cz

fotografie: Předělové: MediaAge - Monika Hlaváčková | Obálka: Pavel Gabzdyl

texty(copywriting): Lorem Ipsum

grafické zpracování, sazba: Lorem Ipsum

datum vydání: červenec 2020 | www.pripravbrno.cz

B | R | N | O

#PřipravBrno jako aktivní občan pomocí 30 nových zvyků

<p>5</p> <p>Z toho zamrazí</p> <p>Ne vkládejte teplé potraviny do lednice.</p>	<p>6</p> <p>Stávka strojů</p> <p>U přístrojů zrušte Stand-by režim a nastavte úsporný režim.</p>	<p>7</p> <p>Jako když tiskne</p> <p>Tiskněte vždy oboustranně.</p>	<p>8</p> <p>Stačí zabrat</p> <p>Nepoužívané nabíječky vytáhněte ze zásuvky.</p>	<p>9</p> <p>Diskžokej nepřijel</p> <p>Nepoužívejte počítač jako přehrávač.</p>	<p>10</p> <p>Sám doma</p> <p>Pokrmu do 500 g ohřívejte v mikrovlnné troubě.</p>	<p>11</p> <p>Podle receptu</p> <p>Vařte vždy jen potřebné množství vody.</p>
<p>12</p> <p>Potopa světa</p> <p>Nemyjte nádobí pod tekoucí vodou.</p>	<p>13</p> <p>Ani kapka nazmar</p> <p>Zalévejte zahradu dešťovou vodou.</p>	<p>14</p> <p>Pod pokličkou</p> <p>Hrnce dávejte na plotýnky odpovídající velikosti a používejte pokličky.</p>	<p>15</p> <p>Nikdo není doma</p> <p>Zatáhněte závěsy a žaluzie, aby neunikalo teplo.</p>	<p>16</p> <p>Léčba šokem</p> <p>V zimě větrejte krátce s oknem dokořán, ne na ventilačku.</p> 	<p>17</p> <p>Někdo to rád horké</p> <p>Průtokový ohřívač nastavte na teplotu sprchování a nepřehřívejte bojler.</p>	<p>18</p> <p>Savci, jak se patří</p> <p>Zkontrolujte a vyměňte plný sáček ve vysavači.</p>
<p>19</p> <p>Prach(y) nebrat</p> <p>Setřete prach ze svídel.</p>	<p>20</p> <p>Šlápněte do toho</p> <p>Místo autem jeďte na kole, v MHD nebo jděte pěšky.</p> 	<p>21</p> <p>Hezky česky</p> <p>Nakupujte lokální potraviny.</p>	<p>22</p> <p>Recyklace bez legrace</p> <p>Tříděte papír, sklo, plast a další odpad.</p>	<p>23</p> <p>Konec vodníků v Čechách</p> <p>Dejte přednost sprše před koupelí.</p>	<p>24</p> <p>Pozor na stavidla</p> <p>Zkontrolujte kapající kohoutky a protékající záchod.</p>	<p>25</p> <p>Ani smítko</p> <p>Utřete topení a chladič lednice od prachu.</p>
<p>26</p> <p>Uzavřená oblast</p> <p>Při použití klimatizace zavírejte okna i dveře.</p>	<p>27</p> <p>Uvolněte cestu</p> <p>Vyčistěte odtokové vodní filtry.</p>	<p>28</p> <p>Komu se nelení, tomu se zelení</p> <p>Pečujte o zahrádku nebo vysaďte truhlíky na balkóně.</p>	<p>29</p> <p>Velké odhalení</p> <p>Nezakrývejte topení nábytkem ani závěsy.</p>	<p>30</p> <p>To to studí</p> <p>Používejte častěji studenou vodu, například na praní.</p>		
<p>připrav.brno.cz</p>						<p>B R N O</p>